

TÜRKİYE İLE İTALYA ARASINDA İMZA EDİLMİŞ OLAN İADEİ MÜCRİMİN MUAHEDENAMESİNİN TASDİKİ HAKKINDA (1/284) NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE HARİCİYE ENCÜMENİ MAZBATASI

22 . 11 . 1928

B. M. M. Yüksek Reisliğine

19 Haziran 1928 tarihinde Türkiye ile İtalya arasında imza edilmiş olan İadei Mücrimin Muahedenamesinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetinin 18 . 11 . 1928 tarihli içtimasında Yüksek Meclise arzı tasvip olunan Kanun Lâyihası ile esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim kılınmıştır.

Muktazasının ifa ve neticesinin işar buyrulması rica olunur efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı Mucibe Mazbatası

Adi ceraim erbabının mahalli cürüm olan memleketi terke muvaffak olunca lazım gelen takibattan kurtulması veyahut bu takibatın ekseri ahvalde matlup şekilde cereyan edememesi mücrimlerde pençeyi adaletten kurtulmak ümidini hasıl ederek içtimai noktai nazardan çok mahzurlu bir vaziyet ihdas edegeldiği cihetle bilhassa komşu devletlerle bu bapta anlaşarak erbabı ceraimin muayyen şerait tahtında müteakabilen iadesini temin etmek Hükümetimizce lüzumlu ve faideli görülmüş ve bu sebeple bir taraftan bütün devletlere iadeyi mücrimin muahedeleri akti zımında teklifler dermeyan edilmekle beraber diğer taraftan da memleketimize mücavir vaziyeti dolayısıyla bu yolda bir mukavele akti bir emniyet ihtiyacına tekabül eden İtalya Devletiyle bir İadei Mücrimin Muahedenamesi müzakere ve intaç kılınmıştır.

Leffen mütekaddim Kanun Lâyihasıyla B. M. M.'nin nazarı tasvip ve tasdikına arz olunan işbu muahedename siyasi mahiyetteki cürümleri iade mecburiyeti haricinde tutmakla beraber Devlet ve Hükümet Reisine karşı ika edilen suikastları siyasi cürüm mefhumu dahilinde bulundurmuyarak iadesi müstelzem mücrimler kadrosunu biraz tevsi etmiş oluyor. Umumiyet itibariyle hukuku beynelmilel kavait ve teamülâtına ve tevafuk eden ahkâmı tasdik muamelesinden üç ay sonra mevkii meriyete girecek ve tarafeynden birinin feshi taktirinde bu baptaki tebliğden altı ay sonraya kadar muteber kalacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Krallığı Arasında Münakit İadei Mücrimin Muahedenamesidir

Türkiye Reiscumhuru ile Haşmetlu İtalya Kralı Hz.; mücrimlerin iadesine müteallik meseleleri tanzim etmek ve bu hususta bir muahede akdeylemek arzusunda bulduklarından murahhasları olmak üzere :

Türkiye Reiscumhuru Hz.;

Fevkalâde Murahhas ve Haşmetlu İtalya Kralı Hz. nezdindeki Büyük Elçileri Suat Hz.'ni ve Haşmetlu İtalya Kralı Hz.

Reisi Hükümet, Başvekil, Hariciye Nazırı Benito Mussolini Hz.'ni tayin buyurmuşlardır.

Müşarünileyh murahhaslar bu baptaki mezuniyet vesikalarını yekdiğerlerine tebliğden sonra usul ve kaidesine muvafık bulunmalarıyla atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır :

Madde — 1.

Yüksek Âkitler, tarafeynden birinin toprağında bulunup ikinci maddede mezkûr cürümlerin birinden dolayı fail veya şeriki cürüm sıfatıyla diğer Tarafın adliyesince takip olunan veya mahkûm edilen eşhası, vukubulacak talep üzerine yekdiğerine müteakabilen teslim etmeyi taahhüt ederler.

Madde — 2.

Birinci maddede mevzuabahs olan taahhüt, 4 ncü maddede zikredilenler hariç olmak üzere altı aydan fazla şahsi hürriyetten mahrumiyet cezasını mucip olan veyahut talep eden Tarafın kanununa göre asgari bir sene şahsi hürriyetten mahrumiyet cezasıyla tecziye edilebilen adli cürümlere mütedairdir. Fiil, hem talep eden hem de kendisinden talep edilen Devletin kanunlarınca cezayı mucip olmak lâzımdır.

İadei mücrimin, cürme teşebbüs veya ihzari bir fiil hakkında da cari olacaktır. Şu şart ile ki teşebbüs veya ihzari fiil için sırasıyla asgari altı ay ve bir sene şahsi hürriyetten mahrumiyet cezası tatbik edilmiş veya tatbik edilebilir olsun.

Madde — 3

Yüksek Âkitler kendi tebaalarını iade etmezler.

Madde — 4

İadei mücrimin atideki ahvalde cari olmayacaktır :

1. Yalnız Matbuat Kanununda mevzuubahis olan cürümler,

2. Tamamen askerî mahiyette olan ve ancak askerî kanunlar mucibince kabili tecziye bulunan cürümler,

3. Siyasi mahiyette cürümlerle bunlara müteferri cürümler, siyasi cürme müteferri âdi cürmün esas cürmü teşkil edecek derecede vahim olduğu hal bundan müstesnadır.

Devlet Reisinin veya ailesi âzasından birinin veya yahut da Hükümet Reisinin hayatlarına suikast, siyasi mahiyette addedilmeyecektir. Anarşist cürümleri de keza siyasi efalden addedilmeyecektir.

Balâdaki rakamlarda zikredilen ahvalde efalin cinsi veya mahiyetinin takdiri münhasıran, kendisinden mücrimin iadesi talep edilen devlet makamına aittir.

Madde — 5

Yüksek akitlerden her biri maddei sabıkada mezkûr ceraimden biri dolayısıyla takip veya mahkûm edilen diğer taraf tebaasını üçüncü bir devlete iade etmemeyi taahhüt ederler.

Madde — 6

Kendisinden talep edilen tarafın makamı nezdinde aynı cürüm dolayısıyla cereyan eden muamelei kanuniye üzerine maznun harici dava ad edilir veya muamelei mezkûre kati mahiyette bir hükme müncer olursa iadei mücrimin vukua gelmeyecektir.

Madde — 7

Mücrimin iadesi ahvali atiyede reddebilebilir :

1. Eğer kendisinden iade talep edilen devlet makamı işbu devlet kavanini mucibince cürmün muhakemesine selahiyettar ise,

2. Eğer cürüm ürüncü bir devlet arazisinde ika edilmiş olup kendisinden iade talep edilen taraf kavanini memaliki ecnebiyede ika edilmiş bu kabil bir cürmün takibini kabul etmiyor ise,

3. Eğer cürüm atfedilen fiil veya hükmedilen ceza kendisinden iade talep edilen tarafın kanunları mucibince iade talebinin vukuu zamanında müruru zamana uğramış atfediliyor ise,

Verilen vesaikin ihtiva ettiği malumat kendisinden mücrimi iadesi talep edilen tarafın kanunları mucibince bir karar ittihazına kifayet etmezse mezkûr malumat vuku bulacak talep üzerine ikmal edilecektir.

Madde — 8

İadei mücrimin talebi diplomasi tarikiyle icra edilmek lazımdır. İade talebiyle aynı zamanda; iadesi istenilen şahıs hakkındaki tevkif müzekkeresi veya merkurum aleyhinde sadır olmuş hükmün ilamı tevdi edilecektir. Cürüm fiili veya bunun ahvali şeraiti zikri geçen vesaikten vuzuh ile tebeyyün etmediği ahvalde talep eden taraf bunlara lazım gelen izahatı muhtevi bir vesaiki adliye ilave edecektir.

Eğer cürme tatbik edilecek ceza kanunu maddelerinin metni aynen münderiç bulunmazsa talebi vakıa işbu metnin aslına mutabık bir sureti raptedilecektir.

Mücrimin hüviyeti hakkında iştibah hâsıl olduğu takdirde lazım gelen delâili müspite ita edilecektir. İta edilecek vesaik iadeyi talep eden tarafın kanunlarında münderiç şekil dairesinde tanzim edilecektir.

Buna muhalif bir ihtilaf olmadıkça, mezkûr vesikalar siyasi memur tarafından tasdik edilecek veya kendisinden mücrimin iadesi talep edilen tarafın lisasında, talep eden taraf siyasi memurunun veya kendisinden iade talep edilen tarafın muhalif bir müterciminin aslına mutabakatını tasdik ettiği bir tercüme ilave kılınacaktır.

İade talebi dermeyan edilir edilmez ve mezkûr talep gayri kabili kabul görünmüyorsa icrası için lazım gelen tedabirin derhal ittihazi iktiza eder. Tevkif edilen şahıs, vukua gelen iade talebi üzerinde bir karar ittihaz ve iadesi kabul edildiği takdirde bu karar icra edilinceye kadar mevkuf kalacaktır, meğerki talebi vaki diplomasi tarikiyle geriye alınmış olsun.

Tevkif edilecek şahsı ele geçirmek için posta irsالاتının veya telgrafların haczi veyahut bunların şekli irsalleri ve muhteviyatı hakkında malumat istihsali icap ederse bu hususta muktezi tedabir, kendisinden mücrimin iadesi talep edilen taraf mevzuatı kanuniyesine tevfikân ittihaz olunmak lazımdır.

Madde — 10

İadesi talep edilecek şahsın muvakkaten tevkifi istenirse, iade keyfiyeti aşikâr bir surette gayri kabili kabul görünmezse merkurum iade taleptnamesinin tevdiinden evvel muvakkaten tevkif olunacaktır.

Muvakkat tevkif talebi diplomasi tarikiyle dermeyan edilecek veyahut talep eden tarafın diğer taraf memleketteki ve havzai memuriyeti itibariyle selahiyettar olan konsolos canibinden mezkûr diğer tarafın tevkife selahiyettar makamına doğrudan doğruya tevcih edilecektir.

Ne vakit ki bir şahıs hakkında eşkali muayyenesine tevfikân diğer tarafın resmî gazetesıyla neşredilmiş bir tevkif müzekkeresi mevcut olur ise ve bu şahıs

hıs işbu diğer tarafın toprağında keşfolunursa tarafeynden birinin salahiyettar makamatının talebi üzerine mezkûr şahıs hakkında muvakkat tevkif vukubulacaktır.

Müstaceliyet halinde, bir mahkûmiyet ilamının veya bir tevkif müzekkeresinin veya buna muadil evrakı adliyeden birinin mevcudiyetini ve cürüm fiilinin mahiyetini ve derecei vehametini ve ceza kanununun tatbik edilmiş veya edilmesi mümkün ahkâmını işaret eden hatta telgrafla vaki bir ilan üzerine dahi muvakkat tevkif yapılabilir.

Eğer tevkif günü tevkiften sonra iki aylık bir mühlet zarfında iade taleptimesi takdim olunmamış olursa, muvakkaten tevkif edilen şahıs serbest bırakılacaktır.

Madde — 11

Talep olunan şahıs iade talebini mucip olan fiilin gayri bir fiilden dolayı kendisinden iade talep edilen tarafın makamatınca takip olunmakta ise veya mahkûm edilmiş bulunursa iade keyfiyeti iade talebi hakkında derhal ittihazi karar olunmasına hâlel vermeksizin takibatı cezaiyenin tenfizine veya ref'ine kadar tehir olunabilecektir.

Madde — 12

1. İçlerinden biri takip edilen şahsın metbuu olan birçok devletler iade taleptimesleri takdim ettikleri takdirde merkur şahsın metbuu olan devlet hükümetinin talebi kabul olunacaktır.

2. Takip edilen şahıs iade talebinde bulunan devletlerden hiç birinin tebaası değilse veyahut takip edilen şahsın metbuu olan devlet iade talebinden feragat ediyorsa kendisinden iade talep edilen tarafın kanununa nazaran arazisinde en ağır cürüm yapılmış olan devletin talebi kabul olunacaktır.

3. Eğer ika edilen cürümler aynı vehamette iseler ilk iade talep eden devletin talebi kabul olunacaktır.

Madde — 13

Talep edilen şahsı kendisinden iade talep edilen tarafın makamatında ceza kanunlarına muhalefet sebebinden başka bir sebeple takibatı kanuniyeye maruz bulunduran ve merkurumun cebren ihzar veya tevkifini istilzam eden bir muamelei takibiye cereyan etmekte bulunuyorsa, iade keyfiyeti işbu muamelei takibiyenin veyahut mevkufiyetin hitamına kadar tehir olunabilecektir.

Bu ahvalin gayrisinde, iadenin kendisinden iade talep edilen tarafın toprağında talep olunan şahsın aktetmiş olduğu taahhüdatı ifadan men edeceği key-

fiyeti iade talebinin kabul edilmemesine bir sebep olarak gösterilemeyecektir. Şu kadar var ki alâkadarların hukuku mahfuz olup mumaileyhin bu haklarını diplomasi tarihiyle ve ahkâmı adliyeye istinaden ta'nıttırmakta muhtar bulunacaklardır.

Madde — 14

İade kabul edilmiş ise, eğer iade olunacak şahsın iade talep olunan tarafın toprağı haricine karadan sevki icabediyorsa, merkurum, arazisinden transit suretiyle naklini deruhte eden üçüncü devletle önceden bilitilâf takarrür ettirilmiş olan hudut noktasına, işbu noktada kabulü temin edilir edilmez getirilecektir. Eğer nakil bahren icra edilmek lazımgeliyorsa, iade edilecek şahıs iade talep edilen tarafın irkâp vukubulacak limanına getirilecektir. Eğer iade talep eden devlet, iadeye muvafakat olunduğunun kendisine işarı gününden itibaren iki ay zarfında bu iade muamelesinin tatbikine mütedair umurdan kendisine ait olanları ifa etmezse, iadesini talep ettiği şahıs serbest bırakılır.

Madde — 15

İadei mücrimine dair 1'den 7'ye kadar olan maddelerle 13 ncü maddede mezkûr ahkâm, transit, suretiyle üçüncü bir devlet tarafından âkit tarafların birine iade edilmiş olan veya diğer devletin toprağından geçirerek bu üçüncü devlete (betekrar iade) veya sadece (iade) edilecek olan eşhas hakkında cari olduğu gibi bu diğer tarafın gemisiyle deniz tarihiyle transit hakkında dahi cari olacaktır.

[Transit suretiyle iade, kendisinden iade talep edilen tarafın makamatı tarafından en muvafık gördüğü tarik ile icra edilecektir.

Madde — 16

Tevkifi esnasında mücrim şahsın tahtı temellükünde bulunan mevat haciz edilecektir. Haciz edilen mevat, bir şahsı salisin hukuku mani teşkil etmedikçe, iade esnasında mücrim şahıs ile birlikte teslim edilecektir. Transit tarihiyle iade edilecek bir şahıs ile birlikte teslim olunan mevat hakkında dahi aynı muamele yapılacaktır. İade edilecek şahsın gerek vefatı zatına ait bir sebep dolayısıyla teslim edilmese bile zikrolunan eşya teslimi vaki olacaktır.

Madde — 17

İade bu muhalefeti kanuniye neticesinde kabul olunmuş veya kendisinden iade talep edilen taraf merkurum aleyhinde takibatı kanuniye icrasına veya mahkûm edilmesine muvafakat eylemiş olmadıkça, iade edilmiş bir şahıs hakkında iadeye takaddüm eden bir muhalefeti kanuniye sebebiyle takibatı kanuniye-

ye, tecziye veya üçüncü bir devlete iade muamelesi yapılamaz.

İade taleplerine merbuten takdim edilen vesikalara iptinaen iade vukuuna sebep olan efal hakkında yürütülen adli tahkikat, iade muamelesinin cereyanı esnasında tekrar bir tetkik neticesinin iadeyi şüpheli gösterecek derecede tebettül ederse, iadeye mütedair muamelat ancak kendisinden iade talep edilen tarafın rızasıyla devam ettirilebilir.

Eğer, birinci fıkrada mezkûr ahvalde, iade edilen şahıs kendi aleyhinde takibatın devamına ve mahkûm edilmesine yahut, ikinci fıkradaki ahvalde, iade muamelesinin devamına rıza gösterdiğini beyan ederse kendisinden iade talep edilen tarafa işbu beyanın ilaveten tebliğiyle rızası talep olunabilir. Eğer bu son halde iade talep edilen taraf rıza göstermezse yahut öyle bir beyan tebliğ edilmemiş ise, muvafakat talebi tıpkı iade talebi usul ve eşkaline göre yapılır ve iade talebinin reddini mucip olan, aynı sebeplerden dolayı reddedilebilir.

Madde — 18

Eğer iade edilen şahıs kati surette tahliye edildikten otuz gün sonra diğer tarafın toprağını terk etmemiş ise veya bu toprağa avdet ederse veya bu toprağı terk ettikten sonra tekrar oraya iade edilmiş bulunursa veyahut merkur birinci iadesinden evvel iade talep edilen tarafın salahiyettar-makamatına iade muamelatının hitamından mukaddem iadesine rıza gösterdiğini beyan ederse ve eğer iade talep edilen taraf bunu iade talep eden tarafa tebliğ eyler ise merkur şahıs hakkında yukarıki maddede mezkûr takibat ve mahkûmiyet tahdidatı vuku bulamaz.

Madde — 19

İadesi veya muvakkaten tevkifi istenilmiş olan şahsın tevkif, hapis ve işe masraflarını ve merkurun kabulü için tayin edilen üçüncü bir devletin hudut istasyonuna veya irkâbına kadar olan sevk ve nakil masraflarını kendisinden iade talep edilen devlet çeker. Merkurun hini tevkifinde haciz edilmiş mevaddın haciz ve muhafaza masraflarıyla merkur ile birlikte tazmin edilmek için mezkûr mevaddın irsaliye masrafı kezalik kendisinden iade talep edilen tarafa aittir.

Eğer transit tarikiyle bir iade mevzubahis ise iade edilecek şahsın hapis, işe ve sevk masraflarıyla kendisiyle birlikte teslim edilecek mevaddın nakil masrafı iadeyi talep eden taraf canibinden tediye edilecektir.

Madde — 20

İşbu muahede tasdik edilecek ve tasdikli nüshalar mümkün olan suretle Ankara'da teati edilecektir.

Madde — 21

İşbu muahede tasdikli nüshaların teatisinden üç ay sonra meriyet kesbedecek ve yüksek âkitlerden birinin feshetmesi gününden altı ay sonraya kadar mevkii meriyette kalacaktır.

Sözlerini tasdiklen yukarıda isimleri mezkûr muahhaslar işbu muahedeyi imza ve mühürleriyle tevhiz etmişlerdir.

Roma'da 16 Haziran 1926 tarihinde her biri imza eden devletlerden birine teslim edilmek üzere tanzim edilmiştir.

Kanun Layihası

Madde 1. — İtalya Hükümeti ile Ankara'da 19 Haziran 1926 tarihinde imza edilmiş olan İadei Mücrimin Muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2. — İşbu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3. — Bu Kanunun icrasına Adliye, Dahiliye ve Hariciye vekilleri memurdur. 18.11.1928

Başvekil İsmet	Adliye Vekili Mahmut Esat
Müdafaai Milliye Vekili Abdülhalik	Maliye Vekili Saraçoğlu Şükrü
Hariciye Vekili Tevfik Rüştü	Dahiliye Vekili Şükrü Kaya
Sihhiye ve Muaveneti İçtimaiye Vekili Doktor Refik	İktisat Vekili Mustafa Rahmi
Nafia Vekili Recep	Maarif Vekili Mustafa Necati Bey İçtimada bulunmadı.

Riyaseti Celileye

Türkiye ile İtalya hükümetleri arasında 19 Haziran 1928 tarihinde Ankara'da imza edilen (iadei mücrimin) muahedenamesi Encümenimiz tarafından tetkik edildi.

Milletlerarasında umumi taamüllere ve (hukuku duvel) kaidelerine mutabık olan işbu (iadei mücrimin) muahedenamesi maksadı mueminin ve karşılık-

lı inzibat gayelerine muvafık görülmekle, Encüme-
minazice kabul edilmiş ve Heyeti Umumiyenin tasvi-
bine arz olunmuştur.

Reis
Erzincan
Saffet Ziya

Kâtip
Edime

Mazbata Muharriri
Siirt

Aza
Nasrettin

Aza

Aza
Samsun
M. Sadullah
Aza

Aza
H. Nebizade

Aza
Kocaeli
İbrahim Süreyya

Aza
Münür

Aza